

SPIIS RZECZY

OD AUTORKI	11
Część pierwsza. ANTROPOLOGIA JAKO NAUKA	15
Rozdział pierwszy. PRZEDMIOT ANTROPOLOGII	16
1. Różnorodność kultur	20
2. Społeczeństwo pierwotne	28
3. Subiektywny sens zjawisk kulturowych	32
4. Całościowe podejście do człowieka i kultury	38
Rozdział drugi. MIEJSCE ANTROPOLOGII WŚRÓD NAUK O CZŁOWIEKU	38
1. Poddyscypliny antropologii	39
Antropologia fizyczna	40
Antropologia kulturowa i jej działy	43
Antropologia społeczna	45
Etnografia i etnologia	45
Antropologia społeczności pierwotnych	45
Antropologia społeczności chłopskich	46
Antropologia społeczności miejskich	47
Antropologia historyczna	48
2. Dyscypliny naukowe splatające się z antropologią	48
Archeologia	50
Lingwistyka	50
Religioznawstwo	50
Antropologia filozoficzna	50

3. Nauki pokrewne antropologii	51
Antropologia a socjologia	51
Antropologia a historia	52
Rozdział trzeci. PODSTAWOWE POJĘCIA ANTROPOLOGII	55
1. Kultura	56
Wartościujące i nie wartościujące rozumienie kultury	56
Atrybutywne i dystrybutywne rozumienie kultury	58
Definicje kultury	59
Istotne cechy zjawisk kulturowych	63
Płaszczyzny zjawisk kulturowych	66
Treść i forma w kulturze	71
2. Jednostki elementarne w badaniu kultury	73
Cechy kulturowe	74
Temat kulturowy	76
Wzór kulturowy	76
Instytucja	82
3. Systemowe podejście do kultury	88
Relacje między elementami kultury	89
Wzór kultury (geniusz kultury, konfiguracja)	91
<i>Ethos</i> i <i>eidos</i>	94
Kultury i kręgi kulturowe jako jednostki społeczne	95
4. Pojęcia służące do badania związku osobowości i kultury	98
Jednostka a kultura	98
Osobowość podstawowa	100
5. Pojęcia służące do badania dynamiki zjawisk kultury	102
Ewolucja	102
Dyfuzja	105
Akulturacja	108
Synkretyzm kulturowy	109
Rozdział czwarty. METODOLOGICZNA CHARAKTERYSTYKA ANTROPOLOGII	112
1. Spory wokół statusu teoretycznego antropologii	112
Poziom ogólności twierdzeń	113
Dwa nurty w badaniach antropologicznych	114
Podejście historyczne (partykularystyczne)	118
Nurt scjentyistyczny	124
2. Analiza faktów	128
Dane antropologa	128
Metoda porównawcza	131
Wyjaśnianie i rozumienie w antropologii	136

3. Problemy wynikające z badania obcych kultur	143
Dystans kulturowy	143
Kulturowy solipsyzm – zasada uczestnika	147
Wspólnota natury ludzkiej	148
Wspólnota kulturowej natury człowieka	151
Przenoszenie kategorii kultury badacza na kulturę badaną	152
Dylematy psychologiczne badacza obcych kultur	155
4. Problemy związane z badaniem własnej kultury	157
5. Techniki badań	159
Metoda terenowa	159
Badanie kultury poprzez jednostki	165
Element subiektywny w badaniach antropologicznych	170
Rozdział piąty. PROBLEMY PRAKTYKI BADAWCZEJ I ZASTOSOWANIE WYNIKÓW BADAŃ	175
1. Etyczne problemy antropologii	175
Wybór przedmiotu badań	176
Procedura badawcza	181
Problemy moralne związane z zastosowaniem wyników badań	183
2. Kulturowe i społeczne uwikłania antropologa	185
Antropolog jako badacz i jako działacz	185
Wybór hierarchii wartości w działaniu	187
Kultura badacza w praktyce antropologicznej	189
Antropolog a ideologie	192
3. Polityczne uwikłania antropologa	193
Uzależnienie instytucjonalne antropologa	194
Praktyczne efekty badań antropologicznych	198
Antropologia radykalna	198
Część druga. SPOŁECZEŃSTWO PIERWOTNE	201
Rozdział szósty. GENEZA KULTURY	203
1. Człowiek w świecie zwierząt	203
Wstępna definicja człowieka	204
Systematyczna pozycja człowieka w świecie zwierząt	204
Cechy typowo ludzkie a biologiczna wspólnota rzędu naczelnych	206
2. Rozwój cech typowo ludzkich	215
Rodzina Hominidae (człowiekowate)	215
Ramapithecus – hipotetyczny najwcześniejszy rodzaj rodziny Homi- dae	216
Australopithecus (australopitek)	217

Homo habilis	222
Homo erectus	224
Homo sapiens	231
Homo sapiens sapiens (człowiek współczesny)	235
3. Punkty zwrotne procesu hominizacji	237
Sekwencja rozwoju cech typowo ludzkich	237
Pojęcie ludzkości	243
4. Człowiek jako istota biologiczna	244
Pojęcie rasy	245
Rasy ludzkie	248
Rozdział siódmy. NAJWCZEŚNIEJSZE OKRESY ROZWOJU KULTURY LUDZKIEJ	251
1. Kultura myśliwych górnego paleolitu	251
Jedność i różnorodność w kulturze górnopaleolitycznej	252
Rozprzestrzenianie się kultur górnego paleolitu oraz migracje współczesnego człowieka	256
Analogie etnograficzne i ich prawomocność	257
2. Rewolucja neolityczna	259
Istota rewolucji neolitycznej	260
Proces neolityzacji i jego mechanizmy	262
Neolityzacja w Starym i Nowym Świecie	266
Problem ewolucyjnej wyższości neolitu	274
3. Pierwsze cywilizacje	276
Pojęcie cywilizacji	277
Narodziny i rozwój cywilizacji	278
Teorie powstania cywilizacji	283
Rozdział ósmy. GOSPODARKA I SPOSOBY ADAPTACJI DO ŚRODOWISKA NATURALNEGO	288
1. Człowiek i środowisko	288
Pojęcie środowiska przyrodniczego	288
Podstawowe problemy ekologii	290
Środowisko przyrodnicze a demografia	292
Środowisko ubogie i bogate	293
Środowisko a różne dziedziny kultury	296
Bezpośrednie i pośrednie wpływy środowiska na kulturę	300
Dyktat środowiska i margines swobody kulturowej	302
2. Gospodarka a środowisko	303
Definicja gospodarki	304
Specyfika gospodarki pierwotnej i sposoby jej badania	306

Środowisko a gospodarka – aspekt technologiczny	309
Typy gospodarki pierwotnej	316
3. Dystrybucja dóbr	324
Własność	325
Dziedziczenie	331
Dar, wzajemność, wymiana	331
Handel	334
Rozdział dziewiąty. STRUKTURA SPOŁECZNA	337
1. Koncepcje struktury społecznej	338
Tradycja marksizująca	338
Tradycja socjologiczna	339
2. Elementarne formy zróżnicowania społecznego	341
Różnice związane z wiekiem	341
Status związany z płcią	346
3. Elementarne instytucje społeczne	349
Koncepcje form pokrewieństwa, małżeństwa i rodziny	349
Rodzina	351
Definicje małżeństwa	352
Kazirodstwo	354
Egzogamia i endogamia	356
Zawiazywanie i rozwiązywanie małżeństwa	361
Stosunki wzajemnego unikania się i stosunki żartobliwe	365
Przykłady organizacji małżeństwa i rodziny	367
4. Struktury społeczne związane z pokrewieństwem	370
Matrylinearyzm i patrylinearyzm	371
Przypadek matrylinearnej struktury Indian Hopi	373
Małżeństwo preferencyjne i nakazowe w koncepcji Claude'a Lévi-Straussa	377
5. Inne niehierarchiczne formy organizacji społecznej	381
Organizacja społeczna i podziały terytorialne	381
Poziomy integracji społecznej	384
Stowarzyszenia	386
6. Struktury hierarchiczne	389
Pojęcia „status” i „ranga”	390
Statusy przypisane i osiągnięte	391
Specjalne pozycje społeczne	395
Typ gospodarki a hierarchiczne zróżnicowanie społeczeństwa	396
Niewolnictwo	399

7. Organizacja polityczna	401
Pojęcie organizacji politycznej	401
Organizacja polityczna a struktura społeczna: typy struktur politycznych	404
Przywództwo polityczne	409
Kontrola społeczna: konformizm i konflikt	413
Prawo w społeczeństwie bezpieczeństwa	416
Rozdział dziesiąty. SYSTEM WYOBRAŻEŃ O ŚWIECIE	420
1. Specyfika myślenia pierwotnego	421
Ogólnoludzka wspólnota myślenia	421
Typ społeczeństwa a typ myślenia: myślenie pierwotne	425
Kulturowe zróżnicowanie wyobrażeń o świecie	433
2. Podstawowe kategorie myślenia pierwotnego	435
Religia	436
Autonomia i uwarunkowanie religii	439
Magia	441
Czarownictwo	443
Rytuał	444
Sakralne role społeczne: szaman i kapłan	446
Rozdział jedenasty. PRZEMIANY SPOŁECZEŃSTW PIERWOTNYCH	449
1. Typowe cechy społeczeństwa pierwotnego	449
Mała liczebność, rozproszenie, izolacja	450
Prostota technik i systemu gospodarczego	450
Bezklasowy charakter struktury społecznej	452
Typ więzi i kontroli społecznej	452
Brak pisma	453
Stabilność	454
2. Współczesne przemiany kultur pierwotnych	455
Powszechność zmiany kulturowej a specyfika ostatnich czasów	456
Przemiany życia gospodarczego	458
Przemiany struktury społecznej	462
3. Typy przemian kulturowych	464
Przymusowa akulturacja	464
Zmiany destrukcyjne	465
Zmiany konstruktywne	467
Nowe zjawiska w społeczeństwach pierwotnych	468
BIBLIOGRAFIA	470
INDEKS OSÓB	486
INDEKS RZECZOWY	490
CONTENTS	523